

Malatya Yeşilyurt BİLSEM

Üstün Yetenekli Çocuk ve Aile

Ramazan BERKEBAN
Yeşilyurt BİLSEM
Psikolojik Danışmanı

Anne ve baba olarak, üstün yetenekli çocuğa yapabileceğiniz en büyük yardım çocuğunuzun diğer çocuklardan farklı olmadığını kabul etmektir.

Üstün yeteneğe sahip bireylerin topluma katkıda bulunabilmeleri için, normal okul programlarının ötesinde farklılaştırılmış eğitim programları ve hizmetlerine gereksinim vardır.

Üstün yetenekli bireylerin mutluluğu ve eğitim sürecinde en üst düzeyde performans gösterebilmesi için, okul kadar aile de eğitim sürecine aktif katılmalıdır.

Aile Eğitiminin Yararları Nelerdir?

- Anne-baba eğitim sürecinde aktif olarak yer alır.
- Eğitimde okul-ev işbirliği sağlanır.
- Anne-babalar aile eğitimi sayesinde kendilerini daha yeterli hissederler ve çocuklarına daha olumlu yaklaşırlar.
- Programda grup çalışmalarına yer verilerek ailelerin birbirleriyle etkileşime girmeleri sağlanır.

- Deneyimlerini ve anlatılan konularla ilgili bilgilerini birbirleriyle paylaşmalarına, karşılaştıkları problemler karşısında yalnız olmadıklarını görmelerine fırsat verilir.
- Anne-babalar çocuklarına gerekli becerileri nasıl öğreteceklerini öğrenirler.
- Ailede kazandırılması gereken karakter ve değerler eğitimi konusunda bilinçlenmeleri sağlanır.
- Öğretmen, öğrencinin eğitimine aileyi de dahil ederek ve aileyle iş birliği yaparak eğitim sürecinde başarıya daha hızlı ulaşır.

Ailenin Çevreyle Başetmesi

Akraba ve arkadaş çevresi üstün yetenekli çocuğu uyumsuz, başına buyruk, grupla uzlaşmak yerine kendi ilgilerinin peşinden giden, liderlik hevesinde, başkalarının hatasını gösteren, bilgiçlik taslayan, kendini beğenmiş bir kişilik olarak yorumlayabilir.

ÜSTÜN YETENEKLİ BİREY VE AİLELERİNİN İHTİYAÇLARI

- ✓ Her çocuk özeldir ve kendine özgüdür.
- ✓ Özel bir çocukla nasıl başa çıkacağını bilemeyen anne babanın küçük yaşlarda yapabileceği en iyi şey, çocuğun merakını engellemek, kendi yolunu kendi bulmaya çalışırken onu durdurmamaktır.
- ✓ Bu çocuklar, birlikte yaşarken anne babasını büyülediği durumlar olabildiği gibi ebeveynini kendisinden beklenmeyecek içerikte soru ve davranışlarıyla utandırdığı, sıkıştırdığı durumlar olabilmektedir.
- ✓ Çocukların zihinsel düzeyde iletişim kuracakları ve aynı zamanda da sosyal etkileşim içinde olacakları bir arkadaş grubuna sahip olmaları konusunda imkânlar yaratılmalıdır.

- Çocuğunuzun sorduğu soruları sabırla ve büyük zevkle yanıtlamaya hazır olun.
- Çocuğunuzun sorduğu sorulardan yola çıkarak onu ilgilendiği konuları araştırmaya yönlendirin.
- Zihinsel büyümesi kadar, fiziksel ve toplumsal becerilerini geliştirmesini teşvik edin.
- Çocuğunuzun, zihinsel gelişimleri ne olursa olsun tüm diğer akranları ile geçinmeyi öğrenebileceği bir ortam hazırlayın.
- Çocuğunuzu, asla diğer çocuklarınızla veya akranları ile kıyaslamayın.
- Çocuğunuzu, üstün zekâlı olduğu için değil, çocuğunuz olduğu için sevin.
- Çocuğunuz için evde uyması gereken kurallar ve ölçütleri onunla birlikte belirleyin, eşler arasında tutarlılık olmasına özen gösterin.

Her çocuk gelişim aşamalarının ve içinde yaşadığı kültürün özelliklerini sergiler. Ancak her çocuk bunu başka başka yollarla, biçimlerle yaşar. Bu anlamda herkes özgündür, tam anlamıyla kimse kimseye benzemez.

Aileler Neler Yapabilir?

Üstün yetenekli çocuklar geleceğin liderleri, bilim adamları, fikir adamları ve sanatçılardır.

Üstün yetenekli çocuklar, genellikle kendilerini yaşlılarıyla aynı seviyede görmezler.

- Çocuğunuza zengin bir çevre oluşturun. Eğitici oyuncaklar, spor yapma imkânı, müze, tiyatro veya botanik gezileri gibi.
- Çocuğunuza kitap okuyun. Zaman zaman okuduğunuz hikâyeyi bir yerinde keserek, ondan tamamlamasını isteyin.
- Çocuğunuza düşündürücü sorular sorun. Mesela, “Eğer insanlar uçabilse ne olurdu? Eğer bütün arkadaşlarına küssen ne yapardın? Eğer yağmur yağmasa ne olurdu?” gibi.
- Ondan gördüğü ya da seçtiği bir hayvanın resmini yapmasını isteyin. Daha sonra bu resme yeni parçalar ekleyerek hayali bir hayvan çizip çizemeyeceğini sorun.

- Çocuğunuzdan çevresindeki olaylar hakkında tahminde bulunmasını isteyin. Örneğin: “Bu çocuk neden kızgın olabilir? Sence filmde bundan sonra ne olacak?”
- Nesnelerin birbiriyle ortak ve farklı yönlerini bulması için teşvik edin. Mesela, en sevdiği oyuncaklar aynı şekilli oyuncaklar, aynı renkteki oyuncaklar.
- Çok değişik bir yemek pişirmek için ondan fikir isteyin.
- Çocuğunuzun düşüncelerini dinlemek için ona zaman ayırın.
- Fikirlerini asla eleştirmeyin. ‘Çok saçma, çok mantıksız, bu yanlış’ gibi onun üreticiliğini öldürebilecek ifadeler kullanmayın.

- Örnek alabileceği yetişkinlerle görüşmesi için ortam sağlayın.
- İlgilerini pekiştirin, önüne yeni ilgi alanları açın.
- Çocuğunuzun yaparak ve yaşayarak öğrenmesini sağlayın. Mesela, onu hayvanat bahçesine götürüp, hayvanlar ve özellikleri hakkında bilgi verebilirsiniz.
- Yaşına uygun sorumluluklar verin.
- Zihinsel başarılarını aşırı derecede vurgulamayın.

- Ürettiği şeyleri sergileme imkanı verin.
- Özel bir çocuğa sahip olan anne-baba çocuğun merakını engellememeli; çocuk, kendi yolunu bulmaya çalışırken onu durdurmamalıdır.
- Çok yönlü gelişimi özendirme, sözel ve sayısal becerileri, mantık ve akıl yürütmeyi, ilişkilendirebilme, iletişim gibi sosyal becerileri, değerleri ve yaratıcılığı dengeli büyümeyi sağlayacak biçimde desteklemek gerekir.
- Farklılığı kabul etme, üstün yeteneklilerin farklılığını gerçekçi biçimde görmeli ve geliştirilmesine katkıda bulunulmalıdır.
- Üstünlüklerinin farkına varan, çevresindeki kişileri yönlendirebileceğini gören üstün yeteneklilerin, sınırlarını görmeye ihtiyacı vardır. Hem kendi güçlerinin sınırlarını hem de çevrenin tahammül sınırlarını sınamak isterler.

Teşekkürler...